USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2023/1875

ze dne 10. května 2023

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) na rozpočtový rok 2021

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro životní prostředí na rozpočtový rok 2021,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0143/2023),

A. vzhledem k tomu, že podle výkazu příjmů a výdajů ([1]) Evropské agentury pro životní prostředí (dále jen „agentura“) dosahoval její konečný rozpočet na rozpočtový rok 2021 výše 64 867 177 EUR, což ve srovnání s rokem 2020 představuje snížení o 27,64 %; vzhledem k tomu, že rozpočet agentury se odvíjí převážně od rozpočtu Unie a příspěvku ESVO (79,26 %) a od příspěvků poskytovaných na základě zvláštních dohod (20,73 %), zejména v souvislosti s programem Copernicus;

B. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce agentury za rozpočtový rok 2021 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka agentury je spolehlivá a uskutečněné operace jsou legální a správné;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uznáním konstatuje, že výsledkem úsilí o monitorování rozpočtu během rozpočtového roku 2021 byla 100 % míra plnění prostředků na závazky na běžný rok, což oproti roku 2020 představuje mírné zvýšení o 0,04 %; konstatuje, že míra využití prostředků na platby na běžný rok činila 84,90 %, což oproti předcházejícímu roku představuje snížení o 1,18 %;

Výkonnost

2. bere na vědomí úspěchy, kterých agentura dosáhla v oblasti biologické rozmanitosti a ekosystémů, zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, lidského zdraví a životního prostředí, oběhového hospodářství a využívání zdrojů, trendů týkajících se udržitelnosti, vyhlídek a reakcí, a zejména pokud jde o specifický cíl, kterým je poskytovat posouzení a ukazatele na podporu ambicí Unie v oblasti udržitelnosti; dále bere na vědomí, že rok 2021 byl prvním rokem provádění strategie agentury EEA a sítě Eionet na období 2021–2030, která je v souladu s politickými prioritami EU;

3. zdůrazňuje, že agentura poskytuje spolehlivé a nezávislé informace o životním prostředí; oceňuje kvalitu jejích výstupů zveřejněných v roce 2021, jako je spuštění nástroje MapMyTree v souvislosti se závazkem vysadit v rámci strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti 3 miliardy stromů, podpora jednání o evropském právním rámci pro klima a zřízení Evropského vědeckého poradního výboru pro změnu klimatu a spuštění nového internetového portálu pro nahlašování hluku;

4. konstatuje, že agentura používá klíčové ukazatele výkonnosti zaměřené na kvantitativní sledování výkonnosti agentury, pokud jde mimo jiné o plánování její operativní činnosti, plnění ročního pracovního programu a řízení finančních a lidských zdrojů; bere na vědomí zejména 89% míru plnění v roce 2021, pokud jde o klíčové zprávy a hodnocení, která byla mírně pod cílovou hodnotou, a míru plnění rozpočtu ve výši 95,2 % měřenou jako procentní podíl plateb provedených v zákonné/smluvní lhůtě; oceňuje, že klíčové ukazatele výkonnosti byly splněny, a to, že agentura upozornila na opatření, která mohou zlepšit efektivnost a účinnost její práce; doporučuje však agentuře, aby vzala na vědomí ukazatele, kterých nebylo dosaženo nebo v jejichž plnění zatím zaostává;

([1]) Úř. věst. C 141, 29.3.2022, s. 12.

5. konstatuje, že v roce 2021 agentura pokračovala v účinné spolupráci se sítí Eionet, orgány Unie a globálními aktéry; oceňuje klíčovou úlohu agentury při podpoře opatření v oblasti životního prostředí a klimatu, kterými jsou prováděny evropské politiky, Zelená dohoda pro Evropu a návrh osmého akčního programu pro životní prostředí;

6. připomíná, že v roce 2021 prováděla agentura nové úkoly na podporu plnění evropských environmentálních ambicí Unie v rámci Zelené dohody pro Evropu a 8. akčního programu pro životní prostředí, čímž také přispěla k plnění globálních závazků Unie a posílila postavení agentury jako významného zdroje politicky relevantních informací o životním prostředí;

Personální politika

7. bere na vědomí, že k 31. prosinci 2021 byl plán pracovních míst naplněn z 99,28 %, přičemž ze 140 pracovních míst schválených v rámci rozpočtu Unie (v roce 2020 to bylo 130) byla 3 místa obsazena stálými úředníky a 136 dočasnými zaměstnanci; dále konstatuje, že v roce 2021 pracovalo pro agenturu 79 smluvních zaměstnanců a 18 vyslaných národních odborníků; domnívá se, že v zájmu řádného plnění úkolů Unie na cestě ke klimatické neutralitě, oběhovému hospodářství a obnově přírody by se měl počet zaměstnanců agentury v nadcházejících letech zvýšit; připomíná, že v souladu s návrhem nařízení o obnově přírody, který předložila Komise, bude potřeba dalších 12 pracovních míst pro monitorování cílů budoucího nařízení; poukazuje na to, že tvůrci politik se při provádění reforem nezbytných pro dosažení klimaticky neutrální budoucnosti spoléhají na odborné znalosti a podporu agentury; vyzývá proto agenturu a Komisi, aby v tomto ohledu vyhodnotily možnosti a podaly zprávu orgánu příslušnému k udělení absolutoria; zdůrazňuje, že nebude-li mít agentura přiměřené zdroje, může to oslabit schopnost orgánů a institucí plnit závazky v souvislosti se Zelenou dohodou pro Evropu;

8. se znepokojením si všímá genderové nerovnováhy v nejvyšším vedení agentury, kde 6 z celkově 9 členů jsou muži (67 %); bere na vědomí genderovou rovnováhu ve správní radě agentury, kde 18 z celkových 38 členů jsou muži (47 %); všímá si genderové rovnováhy mezi zaměstnanci agentury celkově, mezi nimiž je z celkového počtu 206 osob 112 žen (54 %); vyzývá agenturu, aby co nejdříve přijala konkrétní opatření ke zlepšení genderové rovnováhy na všech úrovních hierarchie a podala o tom zprávu orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

9. na základě opatření přijatých v návaznosti na zprávu o udělení absolutoria za rok 2020 konstatuje, že pokud jde o personální politiku, agentura vypracovala víceletou rámcovou politiku v oblasti lidských zdrojů, která je v souladu se strategií agentury EEA a sítě Eionet na období 2021–2030 a zaměřuje se na pět oblastí zájmu; dále konstatuje, že agentura má koordinátora pro dobré pracovní podmínky;

10. na základě opatření přijatých v návaznosti na zprávu o udělení absolutoria za rok 2020 konstatuje, že pokud jde o právní předpisy týkající se udržitelného financování, agentura v roce 2021 přidělila jednoho dalšího dočasného zaměstnance na práci v oblasti udržitelného financování a že tato pozice byla ve finančním výkazu naplánována pouze na tři roky a po tomto datu agentura nebude moci pokračovat v těchto podpůrných úkolech na stávající úrovni;

11. konstatuje, že agentura i nadále informuje Komisi o svém posouzení potřeb v oblasti zdrojů; dále konstatuje, že po diskusi s Komisí budou nové právní předpisy zahrnovat podpůrné funkce a že podle agentury dodatečné podpůrné místo v souvislosti s budoucím nařízením o právním rámci pro obnovu přírody nebude dostačující;

12. s uspokojením konstatuje, že agentura má politiku ochrany lidské důstojnosti a předcházení psychickému a sexuálnímu obtěžování, která je mimo jiné podpořena online kurzem v oblasti etiky a morální bezúhonnosti; konstatuje, že agentura zajišťuje síť důvěrných poradců a na svém intranetu poskytuje praktické informace o tom, jak nahlásit údajné obtěžování a kontaktovat důvěrného poradce;

13. připomíná, že je třeba rozvíjet dlouhodobou politiku v oblasti lidských zdrojů týkající se rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, celoživotního poradenství a nabídky specifické odborné přípravy pro profesní rozvoj, vyváženého zastoupení žen a mužů na všech úrovních zaměstnanců, práce z domova, práva odpojit se, posílení zeměpisné vyváženosti, aby bylo zajištěno odpovídající zastoupení ze všech členských států, náboru a integrace osob se zdravotním postižením, jakož i opatření zajišťujících jim rovné zacházení a širokou podporu kariérních příležitostí;

Zadávání veřejných zakázek

14. konstatuje, že agentura nadále aktivně provádí společná zadávací řízení s Komisí prostřednictvím rámcových smluv a využívá různé systémy a útvary Komise;

15. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že agentura změnila rámcovou smlouvu o poskytování služeb v oblasti oprav a údržby zdvojnásobením původního maximálního rozpočtu z 500 000 EUR na 1 000 000 EUR, přičemž to odůvodnila výjimkou použitelnou pro jednací řízení bez předchozího zveřejnění, pro kterou nebyly splněny podmínky, a že navíc nebyly splněny podmínky finančního nařízení, které umožňují změnu smluv bez nového zadávacího řízení; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr tuto změnu označil za nestandardní; dále konstatuje, že v roce 2021 nebyly provedeny žádné související platby;

16. připomíná, že u veškerých zadávacích řízení je třeba zajistit spravedlivou soutěž mezi uchazeči a pořídit zboží a služby za nejlepší cenu při dodržení zásad transparentnosti, proporcionality, rovného zacházení a zákazu diskriminace; požaduje, aby byly zavedeny nástroje IT pro elektronické zadávání veřejných zakázek vyvinuté Komisí; vyzývá k aktualizovanému vyjasnění postupů a šablon v pokynech pro zadávání veřejných zakázek; se znepokojením bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že se zvýšil počet nedostatků při zadávání veřejných zakázek, které jsou nejčastějším zdrojem neoprávněných plateb u většiny agentur Unie;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

17. bere na vědomí stávající opatření agentury a její pokračující úsilí v oblasti prevence a řešení střetů zájmů a zajištění ochrany oznamovatelů; konstatuje, že v roce 2021 se nevyskytly žádné otevřené, uzavřené ani probíhající případy whistleblowingu; bere na vědomí, že v roce 2021 nebyl hlášen žádný případ střetu zájmů;

18. na základě opatření přijatých v návaznosti na zprávu o udělení absolutoria za rok 2020 konstatuje, že agentura i nadále uchovává předložené životopisy a prohlášení o zájmech, a připomíná členům správní rady, aby dobrovolně předložili své životopisy a prohlášení o zájmech, pokud tak ještě neučinili;

19. trvá na tom, že je třeba zavést systematičtější pravidla týkající se transparentnosti, neslučitelnosti funkcí, střetu zájmů, nezákonného lobbingu a efektu „otáčivých dveří“; vyzývá agenturu, aby posílila své mechanismy vnitřní kontroly a zřídila mj. vnitřní mechanismus proti korupci;

Vnitřní kontrola

20. bere na vědomí strukturální změnu, která následovala po zahájení projektu „budoucí pracoviště“; bere na vědomí vypracování projektu na zlepšení systému řízení kvality s cílem napravit zjištěné nedostatky, jako je například pouze částečná shoda v rámcových složkách kontrolního prostředí, kontrolních činností a informací a komunikace;

21. se znepokojením bere na vědomí informaci uvedenou ve zprávě Účetního dvora, že rámcová smlouva o poskytování služeb závodní jídelny a stravovacích služeb v prostorách agentury byla dvakrát prodloužena, že při prvním prodloužení agentura nepodala oznámení o výjimce, což není v souladu se standardy vnitřní kontroly agentury, které vyžadují zdokumentování, odůvodnění a schválení všech odchylek; dále se znepokojením konstatuje, že pokud jde o druhé prodloužení, agentura oznámení o výjimce ve spisu uvedla, ale nezapsala je do centrálního rejstříku výjimek; bere na vědomí odpověď agentury, že pandemie COVID zdržela plánování a vyhlášení výzvy k podávání nabídek na novou rámcovou smlouvu o službách; vyzývá agenturu, aby v tomto ohledu posílila svůj systém vnitřní kontroly;

22. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že ve smlouvě o poskytování služeb na podporu zeměpisného informačního systému využila agentura smluvní dodatek k prodloužení poskytování služeb o jeden měsíc, a to od 28. února 2021 do 31. března 2021; se znepokojením konstatuje, že změna vstoupila v platnost až po podpisu oběma smluvními stranami dne 22. března 2021, a že tedy po dobu 22 dní byly služby poskytovány beze smlouvy; konstatuje, že ačkoli agentura tuto skutečnost zjistila, nepodala oznámení o výjimce; bere na vědomí potvrzení agentury, že ke zpoždění došlo nedopatřením; vítá odpověď agentury, že posílí své kontroly a postupy, aby zmírnila riziko zpoždění při prodlužování platnosti smluv, a zajistí, aby v případech, kdy dojde k neúmyslnému porušení finančního nařízení, byla podána oznámení o výjimkách;

23. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že podle rámcové smlouvy o poskytování služeb IT agentura zaplatila v rámci samostatného pracovního balíčku doplňkové služby ve výši 25 000 EUR, aniž by nejprve ověřila, které konkrétní profily a denní sazby poskytovatel skutečně uplatňoval při poskytování a fakturaci služeb; na základě odpovědi agentury konstatuje, že podnikla kroky k řešení obav Účetního dvora ohledně budoucích objednávek;

24. připomíná, že je důležité posílit řídicí a kontrolní systémy, a zajistit tak řádné fungování agentury; důrazně trvá na požadavku účinných řídicích a kontrolních systémů s cílem zabránit případům možného střetu zájmů, chybějícím kontrolám *ex ante* a *ex post*, nedostatečnému řízení rozpočtových a právních závazků a neuvedení příslušných případů v registru výjimek;

Digitalizace a ekologická transformace

25. s uznáním konstatuje, že agentura v dubnu 2021 přijala rámec pro digitalizaci agentury EEA a sítě Eionet, přičemž uskutečnila řadu klíčových činností, jako je modernizace datové infrastruktury agentury a zahájení projektů zkoumajících využití umělé inteligence; vítá skutečnost, že agentura v roce 2021 zavedla několik nových digitálních a znalostních produktů, včetně Evropského střediska pro sledování klimatu a zdraví a Evropského průzkumu údajů o klimatu v rámci platformy Climate-ADAPT a interaktivních internetových zpráv o kvalitě ovzduší a klimatických rizicích;

26. pokud jde o IT síť agentury a hrozby v oblasti kybernetické bezpečnosti, konstatuje, že agentura v kancelářích zavedla tzv. „modré/zelené“ sítě, přičemž v zelené síti jsou notebooky zaměstnanců odděleny od všech vnitřních systémů a modrá síť je určena pro notebooky, které zatím nelze izolovat, a jsou proto omezeny z hlediska dostupného softwaru;

27. bere na vědomí systém environmentálního řízení agentury a závazek agentury stát se klimaticky neutrální organizací; bere na vědomí, že agentura v roce 2021 zadala vypracování studie s cílem nalézt proveditelná opatření ke snížení svých emisí skleníkových plynů a přispět k dosažení klimatické neutrality do roku 2030;

28. připomíná, že je důležité urychlit digitalizaci agentury, pokud jde o její vnitřní chod a řízení, ale také s cílem urychlit digitalizaci postupů; zdůrazňuje, že je třeba, aby byla agentura v tomto ohledu nadále aktivní, aby se zabránilo vzniku digitální propasti mezi jednotlivými agenturami; upozorňuje však na skutečnost, že je třeba přijmout veškerá nezbytná bezpečnostní opatření s cílem předejít jakýmkoli rizikům ohrožujícím on-line bezpečnost zpracovávaných informací;

29. vybízí agenturu, aby úzce spolupracovala s Agenturou Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost (ENISA) a skupinou pro reakci na počítačové hrozby pro orgány, instituce a jiné subjekty EU (CERT-EU) a aby prováděla pravidelná posouzení rizik své IT infrastruktury a aby zajistila pravidelné audity a testy své kybernetické obrany; navrhuje, aby byly všem zaměstnancům agentury, včetně vedení, nabízeny pravidelně aktualizované programy odborné přípravy v oblasti kybernetické bezpečnosti; vyzývá agenturu, aby zajistila rychlejší vypracování politiky kybernetické bezpečnosti, předložila ji do 31. prosince 2023 a podala o tom zprávu orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

Kontinuita činnosti v průběhu krize způsobené onemocněním COVID-19

30. konstatuje, že agentura v reakci na omezení související s pandemií zavedla systém náboru zaměstnanců on-line s využitím náborové platformy Systal, což umožnilo dokončit v letech 2020 a 2021 řadu náborových řízení a udržet počet volných míst na konci roku na nízké úrovni;

31. vítá skutečnost, že navzdory probíhající pandemii COVID-19 byla činnost agentury v roce 2021 i nadále efektivní, flexibilní a prováděná bez zbytečného zdržení; vybízí agenturu, aby využívala získané poznatky týkající se metod práce na dálku a hybridních pracovních metod s cílem lépe určit schůze a úkoly, které je v budoucnu efektivnější organizovat a vykonávat distančně než prezenčně;

32. konstatuje, že v roce 2021 začala agentura provádět základní opatření v oblasti kybernetické bezpečnosti s ohledem na budoucí nařízení, kterým se stanoví opatření v oblasti kybernetické bezpečnosti orgánů, institucí a jiných subjektů Unie („nařízení o kybernetické bezpečnosti“), a zavedla přístup nulové důvěry a vícefaktorové ověřování pro všechny interní služby, a že správcovská práva v oblasti IT byla přezkoumána a omezena na minimum;

Další připomínky

33. konstatuje, že v roce 2021 agentura zahájila víceletý vícesložkový projekt s cílem zefektivnit svou přítomnost na internetu v nadcházejících letech a vypracovat důraznější strategie v oblasti internetového obsahu na všech platformách agentury a zlepšit logiku navigace; konstatuje, že nové internetové stránky agentury budou v souladu s pokyny pro přístupnost internetového obsahu WCAG 2.1;

34. připomíná význam dostatečného informování veřejnosti o rizicích nečinnosti na poli boje s klimatickou změnou a přizpůsobování se této změně; vítá v této souvislosti komunikační aktivity agentury, ať už jde o audiovizuální obsah, on-line diskuse, každoroční fotografickou soutěž nebo místní komunikační aktivity, a vyzývá agenturu, aby tyto své aktivity rozvíjela a pokud možno rozšiřovala i v následujícím období.

35. konstatuje, že agentura předsedala síti agentur EU (EUAN) včetně většiny jejích dílčích sítí v souladu s prioritami Unie v oblasti digitalizace, ekologizace odolnosti a oživení a usilovala mimo jiné o pokračování v ekologické transformaci a o příspěvek k ekologizaci správy sítě EUAN;

36. vyzývá agenturu, aby za účelem dosažení vyšší účinnosti nadále rozvíjela součinnost (např. v oblasti lidských zdrojů, správy budov, IT služeb a bezpečnosti) a posílila svou spolupráci, výměnu osvědčených postupů a diskuse o oblastech společného zájmu s ostatními agenturami Unie;

37. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 10. května 2023 ([2]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

([2]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0190.